

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 25 juni 2020

Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Jan De Haes

Telefoon: 03 240 52 60

Agenda nr. 3/8

Budget 2020. Machtigingskrediet 0390/64902000.
Toegestane subsidies. Subsidies voor Leefmilieuprojecten.
Aanwending krediet. Goedkeuring.

In het budget 2020 werd onder Budgetsleutel 0390/64902000 (MJP000228) - 'Subsidie voor leefmilieuprojecten' een krediet van 726.814 EUR uitgetrokken.

De verdeling van dit krediet dient ter goedkeuring worden voorgelegd aan de provincieraad. Na goedkeuring door uw raad zullen de afzonderlijke projecten aan de deputatie worden voorgelegd voor wat betreft de toekenning en betaling van de subsidie.

Met dit verslag wordt een derde reeks projecten voor een bedrag van 190.000 EUR voor het werkjaar 2020 ter goedkeuring voorgelegd.

Voor deze projecten zal een voorschot van 50% in 2020 uitbetaald worden, en wordt het saldo uitbetaald na rapportage (uiterlijk 31 augustus 2021).

1. Project 'Landschapsbeelden biodiversiteit: inzet op natuur en landschap 2020-2021'

39.600 EUR aan Regionaal Landschap De Voorkempen

Met dit project draagt het Regionaal Landschap De Voorkempen via vier deelprojecten bij tot de realisatie van functionele ecologische netwerken en kwaliteitsvolle, beleefbare landschappen. In de gemeenten Essen, Brasschaat en Ranst zet het Regionaal Landschap de toolbox "van tuin tot erf naar landschap" in om landbouwerven in te richten volgens karakteristieken die passen binnen de landschapsbeelden waarin ze zich bevinden. Verspreid over minstens 6 erven worden 2 fruitboomgaarden, houtkanten, bomenrijen, hagen, solitaire bomen, knotbomen en poelen aangelegd. In Kalmthout worden dreven en poelen hersteld op een eigendom gelegen in de Speciale Beschermingszone Kalmthoutse Heide om zo de habitats van o.a. Zwarte specht en Heikikker te versterken. Daarnaast worden in Ranst bloemrijke bermen aangelegd en hagen en bomen aangeplant langs het Safipad, een voormalige spoorweg die Lier met het Fort van Oelegem verbindt. Tot slot werkt het RL aan habitattherstel en flankerende maatregelen voor zwaluwen (huis-, boeren- en gierzwaluwen) in het gebied rondom de Antwerpse haven om de realisatie van het soortbeschermingsprogramma Antwerpse haven te versterken.

2. Project 'Landschappen verbinden'

30.800 EUR aan Regionaal Landschap Rivierenland

Het Regionaal Landschap Rivierenland stimuleert in dit project de uitvoering van verschillende acties die bijdragen tot de realisatie van kwalitatieve, beleefbare landschappen en functionele ecologische netwerken in de provincie Antwerpen. Zo zullen 200 knotbomen beheerd worden en zal het KLE-netwerk in het werkingsgebied op minimaal 20 locaties versterkt worden d.m.v. de aanplant van minstens 3 km hagen, heggen en houtkanten, alsook een 100-tal bomen (solitair, in boomgaard of in rij- en dreefverband). RLRL voorziet ook de aanleg van 10 nieuwe poelen die stapstenen kunnen vormen tussen de beekvalleien in het werkingsgebied en die een geschikt leefgebied kunnen zijn voor o.a. tal van amfibieën en insecten. Drie van deze poelen kunnen kansen bieden om leefgebieden van de kamsalamander te verbinden. In de vallei van de Itterbeek zet het RL in op het creëren van functionele ecologische netwerken door er proactief op zoek te gaan naar *missing links* in het KLE-netwerk en achterstallig onderhoud van waardevol, houtig erfgoed aan te pakken. Ook langsheen een zevental trage wegen in Hemiksem, Schelle, Rumst, Duffel, Berlaar en Nijlen worden KLE's aangeplant. Trage wegen vormen namelijk niet alleen belangrijke verbindingen voor mensen maar kunnen ook ingezet worden als corridors voor fauna en flora in een verstedelijkt landschap. Tot slot zet RLRL in op het versterken van het leefgebied van de patrijs in de regio Heist-op-den-Berg, Nijlen, Berlaar, Lier door gericht struweelbosjes aan te planten op resthoeken en perceelgrenzen in landbouwgebied waar de patrijs nog recent aanwezig was.

3. Project 'Herstel publieke boomgaard (Zwijndrecht)' **10.000 EUR aan Regionaal Landschap Schelde-Durme**

Dit projectvoorstel omhelst het herstel van een historische boomgaard in het centrum van Zwijndrecht. Deze historische boomgaard is volledig toegankelijk voor het publiek en is uniek door zijn ligging. Hij maakt deel uit van een groot open ruimtegebied, gelegen in de kern van Zwijndrecht. Het open gebied bestaat, behalve uit de boomgaard, uit een open landbouwperceel dat mogelijk bebost wordt, een Vredespark, een begraafplaats, een open perceel waar plannen zijn voor de realisatie van een natuurbegraafplaats, een geboortebos, een KSA-terrein en een landbouwzone. Met dit project streeft RLSD naar het herstel en het verhogen van de landschappelijke, ecologische, historische en recreatieve waarde van de boomgaard. Dit wordt een eerste belangrijke stap in het creëren van een gedragen, geïntegreerde publieke zone. Daarna zal, in een vervolgtrajec gedragen door VLM, de gemeente Zwijndrecht, RLSD en andere partners, een geïntegreerd landschapsbeheerplan opgemaakt worden. Met dit project draagt het RL bij tot de functionele groeninfrastructuur en het creëren van kwalitatieve, beleefbare landschappen.

4. Project 'Verbindende landschappen' **39.600 EUR aan Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete**

Met dit projectvoorstel wil Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete via 5 deelprojecten werken aan functionele groene verbindingen, alsook aan landschapszorg en kwalitatief beleefbare landschappen. Met de bouw van 2 ondergrondse vleermuisverblijven en een houten toren en de aanleg van een poel in het SBZ Turnhouts Vennengebied wordt de habitat voor vleermuizen versterkt. Hier gaat specifiek aandacht naar de rosse vleermuis, franjestaart en laatvlieger. De aangelegde poel biedt ook kansen voor kamsalamander en poelkikker. In een tweede project wil het RL werken aan ecologische verbindingen of stapstenen op de noord-zuidas tussen de natuurkernen in de Noorderkempen en de Kempense Heuvelrug/vallei van de Kleine Nete. Daartoe worden in een afgebakend focusgebied actief eigenaars gecontacteerd om mee te werken en worden poelen, houtkanten, bomenrijen en bosranden aangelegd. In een derde project wordt op basis van de landschapsbiografie en -visie Kempense Heuvelrug, de natuur- en landschapskwaliteit van 4 locaties, die momenteel lager scoren op aanwezigheid van prioritaire soorten, verhoogd. Diverse natuurherstel- en inrichtingsmaatregelen worden voorzien, samen met de aanplanting van KLE's. Tot slot voorziet het RL om

in het kader van dit project de speelruimte in en rond 3 scholen te vergroenen. In Mol Gompel wordt een perceel ingericht dat de gemeente recent kocht naast de school. Dat zal multifunctioneel worden gebruikt door de jeugdverenigingen, de school, de buurtbewoners, ... Deze inrichting zal ook gebeuren in samenwerking met het traject 'veerkrachtige dorpen', begeleid door de provincie Antwerpen. In Geel willen de Stedelijke basisschool de Burgstraat en de aanpalende Buitenschoolse Kinderopvang hun sites maximaal integreren in een nieuw masterplan waarbij meteen ook de naastgelegen parking kan worden geïntegreerd in een nieuwe groene speelplaats. En in Turnhout staat het RL in voor de aanplantingen, volgend op de huidige onthardingswerken (gefinancierd via Vlaamse onthardingssubsidies). Het project zal deel uitmaken van de 'groene long' die Stad Turnhout wil creëren in de ruime omgeving rond de school.

**5. Project 'Versterking en verduurzaming van Antwerpse bossen door promotie bosranden en ondersteuning bij onrendabele bosbeheerwerken'
7.000 EUR aan Bosgroep Antwerpen Zuid**

Binnen dit project wil Bosgroep Antwerpen Zuid eigenaars ondersteunen bij het werken aan duurzame en weerbaar bossen en zo bijdragen tot de realisatie van de functionele ecologische infrastructuur binnen de provincie Antwerpen. Daartoe wil de Bosgroep inzetten op het uitvoeren van onrendabele werken zoals het beheer van invasieve exoten of het vrijstellen van aanplantingen via sociale tewerkstelling. Deze werken zullen uitgevoerd worden in boscomplexen gelegen in Sint-Katelijne-Waver, Zandhoven, Nijlen-Ranst-Lier, Mechelen, Bonheiden, Hove, Lint, Boechout, Lier en Bornem. Daarnaast zet de Bosgroep in de meeste boscomplexen ook in op het aanplanten van bosranden. Deze vormen een geleidelijke overgang tussen de bossen en het omliggend landschap en zijn een uitstekende biotoop voor verschillende insecten, vogels en kruiden.

**6. Project 'Op weg naar rendabele weerbare bossen in de Zuiderkempem'
7.000 EUR aan Bosgroep Zuiderkempem**

Met dit project draagt Bosgroep Zuiderkempem bij tot de realisatie van het landschapsbeeld Zuid-Kempisch Heuvelland. Het project beoogt het verhogen van de natuur- en landschappelijke waarde van de bossen en het verhogen van de variatie in leeftijd, soorten en structuur van de bossen van de Zuiderkempem. Dit wordt gerealiseerd via de opvolging en begeleiding van 66 ha natuurlijke verjonging en het uitvoeren van opvolgingsbeheer op 1.600 kloempen en 130 bosranden (totale lengte van 12.000 m), verspreid over het werkingsgebied van Bosgroep Zuiderkempem.

**7. Project 'Versterking en verduurzaming van Antwerpse bossen door promotie bosranden en ondersteuning bij onrendabele bosbeheerwerken'
7.000 EUR aan Bosgroep Antwerpen Noord**

Met dit project wil Bosgroep Antwerpen Noord meewerken aan de functionele groene infrastructuur binnen de provincie Antwerpen. Concreet wil de Bosgroep via de inzet van sociale economiebedrijven beheerwerken uitvoeren die in principe onrendabel zijn voor de bosbeheerder/-eigenaar, maar die wel bijdragen aan de biodiversiteit. Het gaat deels om het beheer van invasieve exoten zoals Amerikaanse vogelkers maar evengoed om nieuwe aanplantingen en de opvolging ervan. Deze werken zullen uitgevoerd worden in boscomplexen in Zoersel, Brecht, Essen, Schoten-Schilde-Wijnegem, Brasschaat, Wuustwezel en Kalmthout. Verder wil de Bosgroep met deze projectaanvraag ook de bosrandenactie verderzetten in Zoersel, Schilde, Schoten, Wijnegem, Wuustwezel en Kalmthout.

**8. Project 'Bosbeheerwerken voor realisatie landschapsbeelden en Bosrandactie'
14.000 EUR aan Bosgroep Kempen Noord**

Bosgroep Kempen Noord wil in het kader van dit project onrendabele werken uitvoeren, zoals het verwijderen van exoten, en het aanplanten van bosranden

promoten door plantsoen aan een gereduceerd tarief aan te bieden. Zo kan er in verscheidene bossen op een eenvoudige en laagdrempelige manier een grote ecologische meerwaarde gecreëerd worden en wordt er gewerkt aan de realisatie van de landschapsbeelden in het werkingsgebied van de Bosgroep. De werken zullen uitgevoerd worden binnen het kader van één van de goedgekeurde beheerplannen in Arendonk, Beerse, Grobbendonk, Hoogstraten, Herentals, Kasterlee, Turnhout, Lille, Mol, Oud-Turnhout, Ravels, Rijkevorsel en Retie.

9. Project 'Vergroening op school in het werkingsgebied van RL Rivierenland'

16.900 EUR aan Regionaal Landschap Rivierenland

In het kader van dit project zal Regionaal Landschap Rivierenland drie geëngageerde scholen, die reeds nauw samenwerken met MOS, begeleiden bij de vergroening van de huidige schoolinfrastructuur.

BSBO Groenlaar in Niel is een basisschool voor kinderen met ASS. Zowel de speelplaats van de lagere school als de speelplaats van de kleuterschool zullen ingericht worden. Vooral de groene zones zullen worden versterkt op vlak van biodiversiteit en functionaliteit, met o.a. aanplant/aanleg van struiken, vogelbosjes, een fruitboom en een bloemenweide. Ook wordt gewerkt aan een samenhangend geheel dat structuur brengt voor de leerlingen, met o.a. de aanleg van takkenrillen, aanplant van hagen, de inrichting van een moestuin en een speelbosje.

Montessori in Duffel is een basisschool met 178 leerlingen. De speelplaats grenst aan de Nete en omvat, naast 2 verharde delen, 1 grasperk waarvan de school de biodiversiteits- en belevingswaarde wil verhogen, o.a. door de aanleg van een amfitheater/speelberg, een moestuinzone en een speel- en vogelbosje met bomen en heesters, de inrichting van een wadi, een snoephaag... Door deze ruimte ook te delen met de buurt, o.a. met het woonzorgcentrum dat er op uit geeft, wil de school ook bijdragen aan de sociale cohesie van de buurt.

Steinerschool Lier is een basisschool met ongeveer 246 leerlingen van 2,5 tot 12 jaar. Er wordt op de school gespeeld en geleerd in drie zones: een speelplaats met speelberg, een grote weide en een toekomstige pluktuin. Voor alle drie de delen zijn er wensen om actie te ondernemen voor verhoging van de biodiversiteit en natuurbeleving op school. De school startte zelf in 2019 met een stukje vergroening (aanplant van bomen en struiken). Via die project wordt de belevingswaarde vergroot door het inzaaien van een bloemenweide, de aanleg van een pluktuin en borderkanten met eetbare bloemen en planten, de aanplant van fruitbomen, heestermassieven, een bomenrij en hagen... De school grenst aan de Bogerse Plassen, een overstromingsgebied langs de Lisperloop. Daar zal een veilige educatieve steiger aangelegd worden en worden kleine maatregelen voor soorten uitgevoerd, zoals het plaatsen van een educatief bijenhotel of het plaatsen van nestkasten voor vogels en vleermuizen. Deze ingreep is interessant omdat ze door het publiek karakter van de locatie bruikbaar is voor alle scholen uit de omgeving, en dus niet alleen de Steinerschool ten goede komt.

10. Project 'Vergroening van de speelplaatsen in het werkingsgebied van RLKGN'

14.000 EUR aan Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete

Het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete begeleidt in dit project 3 scholen bij het vergroenen van hun speelplaats: Buso Oosterlo in Geel, VIBO De Ring in Turnhout en basisschool De Reuzenpas in Oud-Turnhout. Buso Oosterlo deelt een domein in de dorpskern van Oosterlo met BKLO en MPI. De ruimte, die nu hoofdzakelijk bestaat uit gazon en verharding, zal multifunctioneel worden ingericht met o.a. de aanleg van een speelheuvel, een amfitheater, wilgentunnels, beplanting, ... Basisschool De Reuzenpas zal de komende jaren uitbreiden. Er kwamen enkele nieuwe gebouwen bij en de bouw van een nieuw klasblok en sportzaal staat in de startblokken. De school wil hier aan gekoppeld de huidige speelplaats en schooltuin, alsook een nieuw aangeworven stuk grond, op een doordachte en gedragen manier vergroenen. VIBO De Ring tenslotte, telt 180

kinderen van 6 tot 13 jaar, die allemaal samen op één speelplaats spelen. De school heeft al heel wat geïnvesteerd in speelinfrastructuur maar heeft nood aan groene, rustige plekken enerzijds en meer groene klim- en klautermogelijkheden anderzijds. Daarom zal een klein deel van de huidige speelplaats worden omgevormd tot een 'rustige groene zone'. De rest van de huidige speelplaats krijgt door middel van kleinere ingrepen ook een groene uitstraling. Zo zullen er op de speelplaats bomen geplant worden ter vervanging van de gesneuvelde bomen van het aanpalende flatgebouw. Binnen een tweetal jaren zal ook de speelplaats van het aangrenzende BUSO ter beschikking komen. Die zal mee geïntegreerd worden in het de plannen voor de vergroening van de school.

11. Project 'Groen op School'

4.100 EUR aan Regionaal Landschap De Voorkempen

Regionaal Landschap De Voorkempen begeleidt 3 scholen bij de vergroening van de huidige schoolinfrastructuur. Hiervoor zullen zij nauw samenwerken met het MOS, die de initiële contacten verzorgd heeft.). De voorbije jaren heeft Basisschool De K.L.A.P.ROOS in Pulderbos (Zandhoven) al een grote inspanning geleverd om de speelplaats en schoolomgeving te vergroenen, o.a. door de aanleg van een groene speelheuvel en een durfpad. RLDV zal de school ondersteunen om de laatste afwerkingen te realiseren. Dit is voornamelijk het aanplanten van hagen, heesters, vaste planten en een solitaire boom. Maris Stella in Malle heeft reeds een groen schooldomein. RLDV zal de school ondersteunen bij een aantal omvormingen, m.n. het creëren van een mantel-zoom rond de aanwezige bomen en het omvormen van het grasveld naar een bloemenweide. Tot slot zal RLDV ook inzetten op de vergroening van de buitenruimte van JOMA Merksem, een school met een lagere en middelbare afdeling, gelegen in de stedelijke rand van Antwerpen. De 2 speelzones zijn verharde pleinen - de klassieke "koer" - en worden intensief gebruikt. De speeldruk is zeer hoog, tot rust komen tijdens de pauze is heel moeilijk. Grote vergroeningsplannen zijn, in afwachting van een totale renovatie van de school, niet aan de orde maar aan de hand van kleine ingrepen kunnen er toch kleine groene oases ontstaan. Daartoe zal een hoog kastanjehekwerk geplaatst worden rond de fietsenstalling en de speelzone, waartegen klimplanten kunnen groeien.

Dit verslag werd door de deputatie goedgekeurd op 4 juni 2020.

De provincieraad van Antwerpen,

Gelet op de bepalingen van het provinciedecreet;

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT:

Enig artikel:

Goedgekeurd wordt de voorgebrachte verdeling van het krediet 2020, ingeschreven als machtigingskrediet - 'Subsidie voor leefmilieuprojecten'.

Budgetsleutel 0390/64902000 (MJP000228) - 'Subsidie voor leefmilieuprojecten'.